

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра публічного та приватного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни обов'язкова дисципліна професійної підготовки

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

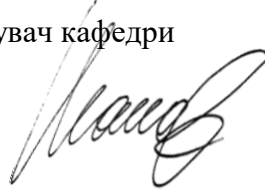

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою публічного та приватного права
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Ірина КОЗАКОВА

Укладач: *Веселовська Наталія Олександрівна*, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Юридична деонтологія» базується на базових знаннях та компетентностях, отриманих здобувачами вищої освіти під час опанування шкільних курсів «Громадянська освіта», «Правознавство» та «Історія України»; воно здійснюється паралельно із вивченням «Теорії держави і права» (у частині розуміння сутності правосвідомості та правової культури) та «Історії держави і права України»; логіки та критичного мислення для формування навичок системного аналізу деонтологічних правил; інформаційними технологіями: базові вміння роботи з текстовими редакторами та пошуку інформації в Інтернеті; навичками письмової роботи: підготовка рефератів та есе з етико-правової тематики; а також засадами загальної моралі, гуманізму, патріотизму, високої загальної культури й беззаперечного дотримання принципів академічної доброчесності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є система правових, моральних, етичних, психологічних та естетичних вимог, норм і правил, що регулюють внутрішній обов'язок, професійну поведінку, культуру та взаємовідносини правників у процесі здійснення ними різних видів практичної юридичної діяльності (судді, прокурора, адвоката, нотаріуса, слідчого), а також закономірності формування професійної правосвідомості та правової культури юриста.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться **150** годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є розкриття соціально-нормативного змісту професійної діяльності юриста, її принципів, особливостей та ролі в житті суспільства і держави; характеристика її минулого, сьогодення і тенденцій подальшого розвитку; забезпечення формування ціннісних орієнтацій здобувача, шляхом цілісної систематизації вимог, які пред'являються до юриста в цивілізованому суспільстві, що прагне до побудови демократичної правової держави.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про сутність, зміст, соціальне призначення та особливості юридичної професії, ознайомлення з основними етапами її становлення і розвитку, вивчення морально-етичних, психологічних та правових засад професійної діяльності юриста, засвоєння принципів, стандартів і правил професійної поведінки представників юридичних професій, формування розуміння професійного обов'язку, честі, гідності та відповідальності правника, розвиток навичок застосування деонтологічних вимог у процесі вирішення професійних завдань, формування професійної правосвідомості, правової культури та ціннісних орієнтацій, виховання поваги до принципів верховенства права, законності, справедливості та гуманізму, а також розвиток здатності до професійного самовдосконалення та дотримання етичних стандартів юридичної діяльності.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Юридична деонтологія» забезпечує набуття таких компетентностей і програмних результатів:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК09	Здатність працювати в команді.
ЗК10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК14	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ПРН 06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН 17	Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальна характеристика юридичної діяльності	12	2	4			6	16	1	1			14
Тема 2. Юридична наука та юридична практика	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 3. Система професійної підготовки юристів	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 4. Професія юриста та юридичні спеціальності	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 5. Моральне регулювання юридичної діяльності	14	2	4			8	15	1	2			12
Тема 6. Моральна культура юриста	14	2	4			8	15	1	2			12
Тема 7. Правова, політична та професійна культура юриста	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 8. Психологічна, естетична та етична культура юриста	18	4	6			8	17	1	2			14
Тема 9. Учасники судового процесу	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 10. Судова комунікація та репліки у судовому процесі	18	4	6			8	15	1	2			12
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика юридичної діяльності

Поняття, ознаки та види юридичної діяльності. Функції юридичної діяльності в суспільстві. Форми реалізації права у професійній діяльності юриста. Співвідношення юридичної діяльності з державним управлінням і правозастосуванням. Професійна відповідальність юриста.

Тема 2. Юридична наука та юридична практика

Поняття юридичної науки та її система. Основні методи юридичних досліджень. Співвідношення теорії та практики у праві. Вплив наукових досліджень на правотворення і правозастосування. Роль практики у формуванні правових позицій.

Тема 3. Система професійної підготовки юристів

Структура юридичної освіти в Україні. Стандарти вищої юридичної освіти. Компетентнісний підхід у підготовці юристів. Практична підготовка та стажування. Безперервна юридична освіта та підвищення кваліфікації.

Тема 4. Професія юриста та юридичні спеціальності

Загальна характеристика професії юриста. Основні юридичні спеціальності (суддя, адвокат, прокурор, нотаріус, юрисконсульт). Кваліфікаційні вимоги до окремих професій. Професійні права та обов'язки юриста. Специфіка діяльності в різних галузях права.

Тема 5. Моральне регулювання юридичної діяльності

Поняття юридичної етики. Етичні принципи діяльності юриста. Кодекси професійної етики (адвокатська, суддівська, прокурорська). Конфлікт інтересів та способи його врегулювання. Добросовісність як стандарт професійної поведінки.

Тема 6. Моральна культура юриста

Поняття та структура моральної культури юриста. Професійна честь і гідність. Відповідальність за етичні порушення. Формування моральних якостей у процесі навчання та практики. Етичні дилеми у юридичній діяльності.

Тема 7. Правова, політична та професійна культура юриста

Правова культура: зміст і значення. Політична культура юриста та її вплив на діяльність. Професійна культура як інтегративна характеристика. Правосвідомість і правова ідеологія. Роль культури у забезпеченні верховенства права.

Тема 8. Психологічна, естетична та етична культура юриста

Психологічні аспекти юридичної діяльності. Комунікативна компетентність юриста. Управління емоціями у професійній діяльності. Естетична культура (мовлення, зовнішній вигляд, поведінка). Етика спілкування з клієнтами та учасниками процесу.

Тема 9. Учасники судового процесу

Склад учасників судового процесу. Правовий статус сторін, третіх осіб, представників. Повноваження суду та інших учасників. Принципи змагальності та диспозитивності. Етичні стандарти поведінки учасників процесу.

Тема 10. Судова комунікація та репліки у судовому процесі

Поняття судової риторики. Види процесуальних виступів. Репліка як процесуальний інструмент: зміст, форма, межі. Техніка аргументації у суді. Помилки у судових виступах та їх правові наслідки.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальна характеристика юридичної діяльності	2	1
2	Тема 2. Юридична наука та юридична практика	2	1
3	Тема 3. Система професійної підготовки юристів	2	1
4	Тема 4. Професія юриста та юридичні спеціальності	2	1
5	Тема 5. Моральне регулювання юридичної діяльності	2	1
6	Тема 6. Моральна культура юриста	2	1
7	Тема 7. Правова, політична та професійна культура юриста	4	1
8	Тема 8. Психологічна, естетична та етична культура юриста	4	1
9	Тема 9. Учасники судового процесу	4	1
10	Тема 10. Судова комунікація та репліки у судовому процесі	4	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальна характеристика юридичної діяльності	4	1
2	Тема 2. Юридична наука та юридична практика	4	1
3	Тема 3. Система професійної підготовки юристів	4	1
4	Тема 4. Професія юриста та юридичні спеціальності	4	1
5	Тема 5. Моральне регулювання юридичної діяльності	4	2
6	Тема 6. Моральна культура юриста	4	2
7	Тема 7. Правова, політична та професійна культура юриста	4	2
8	Тема 8. Психологічна, естетична та етична культура юриста	6	2
9	Тема 9. Учасники судового процесу	4	2
10	Тема 10. Судова комунікація та репліки у судовому процесі	6	2
Усього годин		44	16

8. План семінарських занять

Тема 1. Загальна характеристика юридичної діяльності

Мета: формування розуміння сутності, соціального призначення, принципів та особливостей юридичної діяльності, її ролі у забезпеченні правопорядку, захисті прав людини та розвитку правової держави.

Питання для обговорення:

1. Чому суспільство висуває до юристів вищі моральні вимоги, ніж до представників багатьох інших професій?
2. Які професійні якості є найважливішими для сучасного правника?
3. Чи може юрист залишатися нейтральним у ситуаціях очевидної несправедливості?
4. У чому полягає суспільна місія юридичної професії?
5. Які наслідки для держави має професійна недоброчесність юристів?

Практичні завдання:

1. У командах розробити «Кодекс ідеального правника XXI століття» (10 правил).
2. Проаналізувати резонансну справу та визначити, які професійні якості юриста були необхідними для її вирішення.
3. Провести командний мозковий штурм «10 найбільших загроз юридичній професії».

Тема 2. Юридична наука та юридична практика

Мета: формування здатності аналізувати взаємозв'язок юридичної науки та практики, оцінювати правові аргументи, використовувати результати наукових досліджень для вирішення практичних правових проблем.

Питання для обговорення:

1. Чому хороші теоретичні знання не завжди гарантують успіх у практичній діяльності?
2. Як відрізнити сильний юридичний аргумент від маніпуляції?
3. Чи може судова практика випереджати науку?
4. Як юридичні дослідження впливають на розвиток законодавства?
5. Чи повинні науковці нести відповідальність за наслідки своїх правових концепцій?

Практичні завдання:

1. У групах проаналізувати одну судову справу та знайти аргументи «за» і «проти» позиції суду.
2. Провести вправу «Адвокат диявола», де команда повинна захистити позицію, з якою не погоджується.
3. Визначити логічні помилки та маніпуляції у запропонованих юридичних текстах.

Тема 3. Система професійної підготовки юристів

Мета: формування уявлення про систему професійної підготовки правників, значення академічної доброчесності, безперервного навчання та професійного саморозвитку в юридичній діяльності.

Питання для обговорення:

1. Чого найбільше бракує сучасній юридичній освіті?
2. Чи можна стати професійним юристом без постійного самонавчання?
3. Який зв'язок існує між академічною та професійною доброчесністю?
4. Які компетентності будуть визначальними для юриста майбутнього?
5. Чи є використання штучного інтелекту викликом для юридичної освіти?

Практичні завдання:

1. У командах створити модель «Юрист 2035 року».
2. Провести аудит власних професійних компетентностей.
3. Проаналізувати кейс академічної недоброчесності та запропонувати способи його вирішення.

Тема 4. Професія юриста та юридичні спеціальності

Мета: формування знань про особливості юридичної професії, основні юридичні спеціальності, вимоги до представників правничих професій та їх роль у забезпеченні верховенства права.

Питання для обговорення:

1. Яка юридична професія сьогодні має найбільший вплив на суспільство?
2. Чи повинні адвокат, прокурор і суддя мати однакові моральні стандарти?
3. Які етичні ризики характерні для різних юридичних професій?
4. Чи може професійний успіх виправдовувати порушення етичних норм?
5. Як обрати юридичну спеціальність відповідно до власних цінностей?

Практичні завдання:

1. Командна гра «Юридичний консилиум», під час якої кожна група представляє певну юридичну професію та обґрунтовує її значення.
2. Розробити професійний профіль судді, адвоката, прокурора та нотаріуса.
3. Провести дебати щодо престижності різних юридичних професій.

Тема 5. Моральне регулювання юридичної діяльності

Мета: формування розуміння значення моральних норм, принципів професійної етики та доброчесності у процесі здійснення юридичної діяльності та ухвалення професійних рішень.

Питання для обговорення:

1. Чи завжди законне є справедливим?
2. Як повинен діяти юрист у разі конфлікту між законом і совістю?
3. Чи можна досягати справедливості неетичними засобами?
4. Які моральні принципи не можуть бути порушені за жодних обставин?
5. Де проходить межа між професійною лояльністю та моральною відповідальністю?

Практичні завдання:

1. Командне вирішення деонтологічних дилем.
2. Вправа «Складний вибір», у якій студенти повинні ухвалити рішення в умовах конфлікту цінностей.
3. Побудова карти моральних ризиків юридичної професії.

Тема 6. Моральна культура юриста

Мета: формування усвідомлення ролі моральної культури у професійній діяльності правника, розвитку професійної відповідальності, чесності, справедливості та поваги до людської гідності.

Питання для обговорення:

1. Чи впливає особисте життя юриста на його професійну репутацію?
2. Чи можна навчити моральної культури?
3. Які вчинки найбільше руйнують довіру до правника?
4. Як формується професійна честь юриста?
5. Чи повинен юрист бути моральним авторитетом?

Практичні завдання:

1. Створення особистого кодексу професійної честі.
2. Аналіз біографій відомих юристів та оцінка їх морального вибору.
3. Командне ранжування професійних цінностей правника.

Тема 7. Правова, політична та професійна культура юриста

Мета: формування розуміння значення правової, політичної та професійної культури юриста, їх впливу на якість правничої діяльності, розвиток демократичних цінностей та правової культури суспільства.

Питання для обговорення:

1. Чи повинен юрист брати участь у політичному житті держави?
2. Як правова культура впливає на рівень демократії?

3. Яким чином юрист може сприяти розвитку суспільства?
4. Які прояви правового нігілізму є найбільш небезпечними?
5. Чи є правник носієм культурних та моральних цінностей суспільства?

Практичні завдання:

1. Командний аналіз сучасних проявів правового нігілізму.
2. Розроблення соціальної кампанії з підвищення правової культури населення.
3. Дебати «Юрист і політика».

Тема 8. Психологічна, естетична та етична культура юриста

Мета: формування навичок професійної комунікації, психологічної стійкості, етичної поведінки і дотримання стандартів професійної культури у взаємодії з учасниками правовідносин.

Питання для обговорення:

1. Чи повинен юрист контролювати власні емоції?
2. Як зовнішній вигляд впливає на довіру до правника?
3. Чи допустиме використання психологічного впливу в роботі юриста?
4. Як запобігати професійному вигоранню?
5. Які психологічні помилки найчастіше допускають юристи?

Практичні завдання:

1. Аналіз відеофрагментів виступів адвокатів і прокурорів.
2. Вправа «Складний клієнт».
3. Командне створення пам'ятки «Профілактика професійного вигорання юриста».

Тема 9. Учасники судового процесу

Мета: формування знань про процесуальний статус учасників судового процесу, особливості їх професійної взаємодії, етичні стандарти поведінки під час здійснення правосуддя.

Питання для обговорення:

1. Хто є ключовою фігурою судового процесу?
2. Як забезпечити повагу до людської гідності всіх учасників процесу?
3. Які етичні обов'язки мають учасники судового провадження?
4. Чи повинні права сторін бути абсолютно рівними?
5. Як реагувати на прояви неповаги в суді?

Практичні завдання:

1. Командна симуляція судового засідання.
2. Аналіз поведінки учасників реального судового процесу.
3. Розроблення правил професійної поведінки учасників судового розгляду.

Тема 10. Судова комунікація та репліки у судовому процесі

Мета: формування навичок професійної судової комунікації, юридичної аргументації, критичного оцінювання правових позицій та дотримання етичних стандартів під час судового розгляду.

Питання для обговорення:

1. Що робить юридичну аргументацію переконливою?
2. Чим аргумент відрізняється від маніпуляції?
3. Чи можна програти справу через невдалу комунікацію?
4. Які етичні межі судової риторики?
5. Як реагувати на некоректну поведінку опонента?

Практичні завдання:

1. Турнір юридичних дебатів.
2. Аналіз реальних судових промов відомих адвокатів.
3. Командна підготовка та представлення вступної і заключної промови у модельній справі.
4. Вправа «Зруйнуй аргумент», у якій студенти аналізують слабкі місця правової позиції опонента.

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальна характеристика юридичної діяльності	6	14
2	Тема 2. Юридична наука та юридична практика	8	12
3	Тема 3. Система професійної підготовки юристів	8	12
4	Тема 4. Професія юриста та юридичні спеціальності	8	12
5	Тема 5. Моральне регулювання юридичної діяльності	8	12
6	Тема 6. Моральна культура юриста	8	12
7	Тема 7. Правова, політична та професійна культура юриста	8	12
8	Тема 8. Психологічна, естетична та етична культура юриста	8	14
9	Тема 9. Учасники судового процесу	8	12
10	Тема 10. Судова комунікація та репліки у судовому процесі	8	12
Усього годин		78	124

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни «Юридична деонтологія» є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, формування професійної правосвідомості, правової та моральної культури майбутнього правника, розвиток здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, критичного оцінювання правових явищ і професійних ситуацій, застосування правових принципів та деонтологічних вимог у майбутній професійній діяльності. Самостійна робота спрямована на поглиблене вивчення особливостей юридичної професії, етичних стандартів правничої діяльності, принципів професійної доброчесності, поваги до прав і свобод людини, ролі правника у збереженні моральних, культурних і правових цінностей суспільства, а також на формування

навичок аргументації, ухвалення рішень на основі етичних міркувань, роботи в команді та безперервного професійного самовдосконалення.

Самостійна робота здійснюється у формі виконання домашніх завдань, підготовки доповідей, тез, рефератів, есе та презентацій, аналізу нормативно-правових актів, кодексів професійної етики, судової практики та деонтологічних ситуацій, опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, роботи з інформаційними ресурсами та електронними базами даних, підготовки аналітичних матеріалів, складання схем, таблиць і порівняльних характеристик, виконання індивідуальних творчих завдань, підготовки до участі в дискусіях, дебатах та модельних професійних ситуаціях.

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати один з таких варіантів:

Варіант 1.

Підготуйте аналітичний огляд професійних та етичних вимог до сучасного юриста з урахуванням національних і міжнародних стандартів правничої діяльності.

Варіант 2.

Підготуйте реферат про роль юридичної деонтології у формуванні професійної культури та правосвідомості майбутнього правника.

Варіант 3.

Підготуйте аналітичний огляд принципів професійної етики адвоката, судді, прокурора або нотаріуса з порівняльною характеристикою їхніх етичних стандартів.

Варіант 4.

Підготуйте аналітичне есе про співвідношення права, моралі та справедливості у професійній діяльності юриста.

Варіант 5.

Підготуйте огляд прикладів порушення професійної етики представниками юридичних професій та проаналізуйте їх наслідки для суспільної довіри до правосуддя.

Варіант 6.

Підготуйте аналітичний огляд проблем академічної доброчесності під час підготовки майбутніх правників та їх впливу на професійну діяльність юриста.

Варіант 7.

Підготуйте огляд моральних та правових аспектів конфлікту інтересів у діяльності юриста з аналізом конкретної ситуації або судової практики.

Варіант 8.

Підготуйте аналітичний огляд професійних ризиків юридичної діяльності та механізмів запобігання професійній деформації й професійному вигоранню правника.

Варіант 9.

Підготуйте огляд особливостей професійної комунікації юриста та вимог до його мовленнєвої культури під час взаємодії з клієнтами, колегами та судом.

Варіант 10.

Підготуйте аналітичний огляд одного рішення Європейського суду з прав людини, у якому порушуються питання професійної етики, справедливого суду, незалежності суддів або гарантій правничої діяльності.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та спрямовані на поглиблення теоретичних знань, розвиток навичок критичного мислення, правової аргументації та аналізу професійно-етичних аспектів юридичної діяльності. Необхідно обрати один варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: обсяг роботи повинен становити 8–12 сторінок друкованого тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1*). Під час виконання роботи необхідно опрацювати не менше 10–12 наукових та нормативних джерел. Особливу увагу слід приділити класичним і сучасним працям з юридичної деонтології, професійної етики юриста, теорії держави і права, юридичної психології, а також рекомендованих у робочій програмі літературі. Робота повинна містити не лише виклад теоретичного матеріалу, а й власний аналіз, узагальнення та обґрунтовані висновки автора.

Дотримання принципів академічної доброчесності є обов'язковою умовою виконання контрольної роботи. Усі запозичення мають супроводжуватися належними посиланнями на використані джерела. Не допускається плагіат, копіювання чужих текстів без самостійного опрацювання та подання матеріалу без власного аналітичного осмислення.

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи становить 50 балів.

Варіант 1.

1. Чи повинен юрист бути моральним авторитетом у суспільстві?
2. Які професійні та особистісні якості є необхідними сучасному правнику?

Варіант 2.

1. Чи може справедливість суперечити закону?
2. Проаналізуйте приклади із художнього фільму, літературного твору або реальної події, де виник конфлікт між правом і мораллю.

Варіант 3.

1. Яким має бути ідеальний суддя?
2. Які етичні вимоги суспільство висуває до суддів сьогодні?

Варіант 4.

1. Чому суспільство очікує від юриста вищих стандартів поведінки?
2. Проаналізуйте наслідки професійної недоброчесності правника для громадян та держави.

Варіант 5.

1. Чи може студент, який систематично списує, стати доброчесним юристом?
2. Охарактеризуйте значення академічної доброчесності для майбутньої професійної діяльності.

Варіант 6.

1. Юрист у соціальних мережах: особисте життя чи частина професійної репутації?
2. Проаналізуйте ризики та переваги публічної активності правника.

Варіант 7.

1. Чи повинен адвокат захищати людину, яку особисто вважає винною?
2. Охарактеризуйте моральні дилеми адвокатської діяльності.

Варіант 8.

1. Професійне вигорання юриста та його вплив на якість правничої допомоги.
2. Запропонуйте власні способи збереження професійної ефективності та психологічної стійкості.

Варіант 9.

1. Чи впливає зовнішній вигляд і культура спілкування на довіру до юриста?
2. Охарактеризуйте складові професійного іміджу правника.

Варіант 10.

1. Якою буде професія юриста через 20 років?
2. Проаналізуйте вплив цифровізації, штучного інтелекту та суспільних змін на діяльність майбутніх правників.

13. Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей та академічної доброчесності.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Workplace Ethics and Professionalism: <https://www.coursera.org/learn/work-ethics>; GenAI for Legal Ethics and Practicality: <https://www.coursera.org/learn/genai-for-legal-ethics-and-practicality>);

- Prometheus (Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/akademichna-dobrochesnist-dlya-vykladachiv/>);

- edX (AI Ethics for Professionals: <https://www.edx.org/learn/food-science/wageningen-university-research-sustainable-food-security-crop-production>; Ethics and Leadership: <https://www.edx.org/learn/social-science/kings-college-london-ethics-and-leadership>).

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, можуть бути визнані за умови проходження онлайн-курсів, тренінгів, вебінарів або програм підвищення кваліфікації, тематика яких пов'язана з юридичною деонтологією, професійною етикою правника, академічною доброчесністю, правничою комунікацією, професійною культурою юриста, антикорупційними стандартами та правами людини.

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти.

14. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Поняття юридичної діяльності та її основні ознаки.
2. Види юридичної діяльності.
3. Функції юридичної діяльності в суспільстві.
4. Форми реалізації права у професійній діяльності юриста.
5. Професійна відповідальність юриста.
6. Поняття юридичної науки та її значення.
7. Система юридичних наук.
8. Основні методи юридичних досліджень.
9. Співвідношення юридичної науки та юридичної практики.
10. Роль юридичної практики у формуванні правових позицій.
11. Система юридичної освіти в Україні.
12. Стандарти вищої юридичної освіти.
13. Компетентнісний підхід у підготовці юристів.
14. Практична підготовка майбутніх юристів.
15. Безперервна юридична освіта та підвищення кваліфікації.
16. Загальна характеристика професії юриста.
17. Основні юридичні професії та спеціальності.
18. Професійні права та обов'язки юриста.
19. Кваліфікаційні вимоги до юридичних професій.
20. Значення юридичної професії у правовій державі.
21. Поняття юридичної етики.
22. Основні принципи юридичної етики.
23. Кодекси професійної етики юристів.
24. Конфлікт інтересів у професійній діяльності юриста.
25. Доброчесність як стандарт професійної поведінки.
26. Поняття та структура моральної культури юриста.
27. Професійна честь і гідність юриста.
28. Відповідальність за порушення етичних норм.

29. Етичні дилеми у діяльності юриста.
30. Формування моральних якостей майбутнього юриста.
31. Поняття правової культури та її значення.
32. Правосвідомість як складова професійної діяльності юриста.
33. Політична культура юриста.
34. Професійна культура юриста та її складові.
35. Роль культури юриста у забезпеченні верховенства права.
36. Психологічні аспекти юридичної діяльності.
37. Комунікативна компетентність юриста.
38. Управління емоціями у професійній діяльності юриста.
39. Етика професійного спілкування юриста.
40. Естетична культура юриста.
41. Учасники судового процесу та їх загальна характеристика.
42. Принципи змагальності та диспозитивності судового процесу.
43. Етичні стандарти поведінки учасників судового процесу.
44. Поняття судової риторики.
45. Види процесуальних виступів у суді.
46. Репліка у судовому процесі: поняття та значення.
47. Основи аргументації у судовому виступі.
48. Типові помилки у судових виступах.
49. Професійний імідж сучасного юриста.
50. Роль юридичної деонтології у формуванні особистості правника.

15. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові та інтерактивні методи навчання. Лекційні заняття проводяться з використанням пояснювально-ілюстративного методу, проблемного викладу навчального матеріалу, лекцій-дискусій, лекцій-візуалізацій, аналізу нормативно-правових актів, професійних кодексів та етичних стандартів юридичної діяльності. З метою формування професійного мислення та деонтологічної культури майбутніх правників використовуються методи аналізу конкретних професійних ситуацій, моделювання етичних дилем, дискусії, обговорення проблемних питань правозастосовної практики, а також методи критичного аналізу та узагальнення.

Методи навчання на семінарських заняттях: словесні (дискусія щодо етичних стандартів юридичної діяльності, співбесіда з питань професійної поведінки юриста); пояснювально-демонстраційні (аналіз практики застосування норм професійної етики, розгляд етичних кейсів у діяльності суддів, адвокатів, прокурорів); практичні (аналіз деонтологічних ситуацій, вирішення етичних дилем, робота з кодексами професійної етики, моделювання професійної поведінки юриста); кейс-метод (аналіз конфліктів інтересів, дисциплінарної практики, порушень професійної етики); пошуковий і дослідницький методи (вивчення нормативних актів і стандартів професійної етики, підготовка аналітичних висновків); інтерактивні методи (дебати щодо меж допустимої поведінки юриста, рольові ігри «судове засідання», «консультування клієнта»); використання інформаційно-комунікаційних технологій

16. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Юридична деонтологія» використовуються такі методи оцінювання:

для поточного контролю – у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), вирішення кросвордів, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

для підсумкового контролю – проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

17. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є підсумковий контроль – диференційований залік.

18. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Юридична деонтологія» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти ([https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-\(red-2021\).pdf](https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-(red-2021).pdf)).

Порядок зарахування результатів неформальної освіти

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за заявою здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до **10 балів** у межах самостійної роботи.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проскту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 бали	5 бали	5 бали	5 бали	5 бали	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

20. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Юридична деонтологія» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

21. Рекомендована література

1. Арабаджи Н.Б. Юридична деонтологія: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» Міжнародного гуманітарного університету. Одеса, 2023. 72 с. <https://dspace.onua.edu.ua/bitstreams/8a9e842e-cfb1-4b23-a370-e7858ee6bca7/download>
2. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с. <https://dspace.oduvs.edu.ua/bitstreams/fca4e5de-e92b-4a8f-8d9e-11fdb2508671/download>

3. Вавринчук М.П., Кравчук С.Й. Юридична деонтологія. Основи професійної діяльності юриста: навч. посіб. Хмельницький: ХНУ, 2023. 234 с. <https://elar.khmnu.edu.ua/items/39c746cb-7258-49d0-afe6-1bc2056d49a7>
4. Веселовська Н.О., Гіда Є.О., Стерліков О.С. Сутність правової культури. Академічні візії. 2023. Вип. 18. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/2370>
5. Веселовська Н., Павлов В. Психологія мистецтва переконання: логіка, риторика та деонтологія в дії. Академічні візії. 2025. Вип. 44. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1955>
6. Веселовська Н.О. Роль конфліктологічної освіти у професійному становленні майбутніх юристів у контексті отримання вищої освіти під час війни. *Часопис Київського університету права*. 2022. № 2-4. С. 27-32. <https://doi.org/10.36695/2219-5521.2-4.2022.03>
7. Курс лекцій з юридичної деонтології: навч. посіб. / [І.А. Логвиненко, І.Л. Невзоров, Є.С. Логвиненко та ін.]; за заг. ред. І.А. Логвиненка, І.Л. Невзорова. Харків: ХНУВС, 2022. 184 с. <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/ed4a0090-3bf0-43ec-9b1a-a23d48badb90/download>
8. Кацавець Р.С. Юридична деонтологія: процес формування. Бачення вчених. *Dictum factum*. 2020. № 3(8). <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/169>
9. Марченко О.В. Юридична деонтологія: навч. посіб. Дніпро: Дніпров. держ. ун-т внутр. справ. 2025. 168 с. <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/15046>
10. Поліцейська деонтологія: навч. посіб. / за заг. ред. В.Я. Марковського. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 316 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3515/3/Марковський%20В.Я.--ВЕРСТКА--Поліцейська%20деонтологія--.pdf>